

Р. В. Бойко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування,
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4044-0217>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.7.102

ОБГРУНТУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

R. Boiko,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Accounting, Control, Analysis and Taxation, Lviv University of Trade and Economics

SUBSTANTIATION OF THE PROVISIONS OF THE TERRITORIAALLY ORIENTED INVESTMENT
AND INNOVATION MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT OF THE REGION

У статті досліджується проблематика формування й реалізації регіональної інвестиційної політики. Фокусується на узгодженні проблематики залучення та ефективного використання інвестицій, з одного боку, й стимулювання процесів інноваційного, а також просторового розвитку регіональної економічної системи, з іншого боку. Зроблено висновок, що одним з пріоритетних завдань регіональної інвестиційної політики є створення передумов для нарощення і реалізації потенціалу соціально-економічного розвитку громад і територій, адже від цього залежить їх конкурентоспроможність, здатність нарощувати обсяги ВРП, покращувати провідні економічні та соціальні параметри розвитку громад і їх територій. Визначено сукупність та здійснено групування (сталого розвитку, зростаючі, проблемні, гірські, прикордонні / віддалені) територіальних громад регіону. Ідентифіковано елементи та розроблено структурну декомпозицію територіально-орієнтованого інвестиційно-інноваційного механізму формування внутрішніх інвестиційних ресурсів розвитку різних типів територіальних громад регіону. Вказано на стратегічні пріоритети регіональної інвестиційної політики, які слід реалізувати в процесі впровадження відповідного територіально-орієнтованого інвестиційно-інноваційного механізму. Обгрунтовано систему організаційних та економічних інструментів механізму, послідовна імплементація яких дозволяє реалізувати визначені стратегічні пріоритети регіональної інвестиційної політики.

The article examines the issues of forming and implementing regional investment policy. It focuses on harmonizing the issues of attracting and effectively using investments, on the one hand, and stimulating the processes of innovation, as well as spatial development of the regional economic system, on the other hand. The purpose of the article is to form methodological and applied recommendations for substantiating the provisions of the territorially oriented investment and innovation mechanism of regional development.

It was concluded that one of the priority tasks of regional investment policy is to create prerequisites for increasing and realizing the potential of socio-economic development of communities and territories, because their competitiveness, ability to increase GRP volumes, and improve the leading economic and social parameters of the development of communities and their territories depend on this. The author insists that an equally important task should be to consider the contribution of investment policy to balancing spatial and structural regional progress, or, in other words, overcoming gaps and achieving more proportional socio-economic development of all territories of the region. The set of territorial communities of the region has been determined and grouped (sustainable development, growing, problematic, mountainous, border / remote) has been carried out. The elements have been identified and a structural decomposition of the territorially oriented investment and innovation mechanism for the formation of internal investment resources for the development of various types of territorial communities of the region has been developed.

The strategic priorities of regional investment policy are indicated, which should be implemented in the process of implementing the relevant territorially oriented investment and innovation mechanism. The system of organizational and economic instruments of the mechanism is substantiated, the consistent implementation of which allows implementing the identified strategic priorities of regional investment policy.

Ключові слова: регіон, регіональна політика, інвестиції, інвестиційне середовище, інвестиційні ресурси, інвестиційно-інноваційний механізм, територіально-орієнтований розвиток, територіальні громади, організаційно-економічний інструментарій.

Keywords: region, regional policy, investments, investment environment, investment resources, investment and innovation mechanism, territorially oriented development, territorial communities, organizational and economic tools.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

До провідних завдань регіональної інвестиційної політики, беззаперечно, відносяться формування гарного інвестиційного середовища та сприятливого інвестиційного клімату, нарощення обсягів інвестицій, диверсифікація потенційних джерел їх формування, раціональний розподіл і продуктивно-ефективне використання, створення передумов для реінвестування та капіталізації регіональної економіки, її галузей та суб'єктів господарювання.

Однак, автор стоїть на тому, що не менш важливим завданням слід розглядати внесок інвестиційної політики у збалансування просторово-структурного регіонального поступу або, іншими словами, подолання розривів та досягнення більш пропорційного соціально-економічного розвитку всіх територій регіону.

І це особливо актуально для Львівської області, для якої характерними є значні диспропорції між ключовими параметрами економічного розвитку і якості життя між обласним центром, низкою великих промислово-розвинених міст / територій, з одного боку, та більшістю менш заможних територіальних громад, з іншо-

го боку; проблеми інфраструктурного забезпечення, а, відтак, збереження людського і загалом ресурсного потенціалу гірських поселень; процеси депопуляції, зниження ділової активності й погіршення елементів соціальної системи сільських населених пунктів і територій; старопромислові зони та специфічні прикордонні території.

Відповідно, по-перше, інструментарій регіональної інвестиційної політики має враховувати наявну специфіку, формуватися і реалізуватися зі застосуванням заходів та засобів, адекватних і адаптованих до існуючого стану й проблематики функціонування та розвитку тих, чи інших територій / громад.

По-друге, джерела спрямування інвестиційного ресурсу мають відповідати інвестиційним потребам територій і громад у відновленні та / чи створенні передумов для покращення якості життя, пожвавлення економічної активності і діяльності.

По-третє, на базі розуміння стратегічних і тактичних планів розвитку регіону в цілому, його громад і територій, необхідних для цього об'єктів розвитку, відтак інвестування в них, формується бачення обсягів, структури і джерел залучення інвестиційного ресурсу, як от — публічні інвестиції (з державного, регіонального і місцевих бюджетів), приватні внутрішні інвестиції (сти-

Таблиця 1. Типологізація громад регіону в цілях застосування селективного підходу до інструментарію інвестиційної політики

Типи громад	Характеристика громад
Сталого розвитку	Громади, які характеризуються стабільно високими показниками економічного й соціального розвитку, фінансово стабільні з розвинутою інфраструктурою
Зростаючі	Громади з вищими (в порівнянні з іншими територіями) темпами зростання та які володіють потенціалом для подальшого розвитку
Проблемні	Громади з низькими показниками економічного розвитку, якості життя та з обмеженим потенціалом для активізації процесів розвитку
Гірські	Громади, розташовані на гірських територіях регіону з гіршим соціальним та інфраструктурним забезпеченням, демографічною і міграційною кризою
Прикордонні / віддалені	Громади, які територіально віддалені від обласного центру та полюсів економічного зростання, характеризуються середніми / низькими показниками розвитку, мають системні проблеми / перешкоди відновлення

Джерело: авторська розробка.

мулювання інвестиційної діяльності бізнесу і населення), приватні зовнішні інвестиції (в об'єкти з високим рівнем інвестиційної привабливості для інвесторів — нерезидентів), запозичення чи створення інвестиційних фондів фінансування розвитку, акумулювання венчурного капіталу і т. д.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Концепційні, а також теоретико-методичні й прикладні положення регіональної інвестиційної політики викладені в результатах досліджень таких науковців, як Бойко Р. В. [1, с. 10—12], Залунін В. Ф., Левчинський Д. Л. [2, с. 31—35], Ковтун Н. [3, с. 25—29], Криклива М. О. [4, с. 216—218], Мороз О. С. [5, с. 46—50], Нестерова С. В. [6, с. 1105—1110], Різник Д. В. [7, с. 2524—2572], Стецюк П. А., Корсаков Д. О. [8, с. 14—21], Уразалієв Р. М., Васильців [9, с. 153-158], Хопчан В. М. [10], Марценюк Р., Процикевич А. [11, с. 390], Дмитрик О., Мульска О., Лупак Р., Куницька-Іляш М., Дубина М. [12, с. 301—316], Мізюк Б., Зайченко В. [13, с. 70-88], Руцишин Н., Нікольчук Ю., Руцишин М. [14, с. 193-208], Штець Т. [15, с. 14—19], Васильців Т., Лупак Р. [16, с. 52—60] та ін.

Разом зі тим, специфіка складного середовища повномасштабної війни обумовлює потребу в обґрунтованні принципів нових рішень в системі регіональної політики відносно покращення інвестиційного середовища та забезпечення збільшення обсягів і більш ефективного використання інвестиційних ресурсів, особливо на рівні територіальних громад.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є формування методико-прикладних рекомендацій щодо обґрунтування положень територіально-орієнтованого інвестиційно-інноваційного механізму регіонального розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Побудова політики на засадах механізму у певній мірі означає типологізацію регіональної політики в аналізованій сфері. Тобто йдеться про використання в

значній мірі уніфікованих методів, форм та інструментів регулювання. Але ж Львівська область налічує 73 територіальних громади, кожна з яких специфічна, відповідно, потребує унікального підходу до стимулювання активізації інвестиційних процесів, включно з їх внеском в соціально-гуманітарний, економічний та інші вектори поступу.

Це нашоє на ідею відносно доцільності й переваг застосування селективного методу як в інвестиційній політиці, так і її елементах, головно — визначенні базових об'єктів спрямування інвестицій, становлення / модернізації яких, власне, надасть достатнього імпульсу для активізації змін і зрушень в соціально-економічній системі громади. Відтак, громади регіону слід класифікувати на низку груп за параметрами фінансово-бюджетних можливостей, темпів економічного розвитку, наявного економіко-ресурсного потенціалу, просторового розміщення, специфічними природно-ресурсними, інфраструктурними й іншими умовами. Авторське бачення відповідної типології наведено у табл. 1.

Відповідно, потрапляння тієї, чи іншої громади до однієї з цих груп обумовлює застосування властивого для неї підходу стосовно стратегії і тактики формування й реалізації регіональної інвестиційної політики, включно з обґрунтуванням джерел формування та напрямів спрямування інвестиційного ресурсу. Очевидно, що за такого підходу досягається низка переваг, зокрема в частині більшої спроможності та вищої продуктивності застосовуваних інструментів регулювання (а, відтак, і кращих результатів, що очікуються, і більш раціонального використання обмежених публічно-приватних ресурсів), їх зорієнтованості на вирішення найбільш нагальних проблем чи задіяння найбільш релевантних чинників розвитку інфраструктури, реалізації проєктів у сферах економічного або соціального поступу території і громад.

Попри селективний підхід, а також на засадах врахування того, що управління регіональним розвитком це передусім державна політика, яка формується на центральному рівні публічного менеджменту, видається доцільним вести мову про такі провідні механізми / інструменти, які регіональні органи влади мають ініціювати й лобювати перед українським урядом:

— запровадження спеціальних митних і податкових режимів, що передбачають низку фіскальних стимулів / преференцій для економічних агентів, які здійснюють суспільно значимі інвестиційні проєкти на певних спеціально визначених територіях. Звісно, що такими спеціальними територіями мають стати області воєнних дій та найбільш постраждалих прифронтові райони і громади, що будуть відновлюватися передовсім у повоєнний період. Однак, до таких можуть відноситися й певна частина гірських територій Карпатського регіону України як такі, що є критично депресивними і низько інвестиційно привабливими;

— розвиток елементів мережі інноваційної інфраструктури, адже створення та розвиток таких структур покликані активувати наукову і науково-дослідну діяльність, розвивати співпрацю секторів бізнесу, досліджень і розробок та інновацій, забезпечувати створення нових інноваційно-технологічно активних суб'єктів господарювання, що загалом розвиватиме комерціалізацію інновацій і досліджень, розвиватиме інноваційний бізнес;

— формування інституцій розвитку, на кшталт, агенції місцевого економічного розвитку та делегування їм достатніх повноважень відносно ініціювання, координації, організації, моніторингу й контролю перебігу й масштабування інвестиційних процесів на територіях, які відносяться до їх компетенцій;

— створення фондів фінансово-інвестиційної підтримки проєктів, які є значимими для суспільного розвитку регіону, його територій і громад. Такого типу структури можуть утворюватися за дольової фінансової участі різних партнерів — міжнародних організацій та донорів, коштів бюджетів різних рівнів, бізнесу, громадських організацій, населення і т. д. Аналогічно й мета та завдання функціонування також можуть різнитися — від реалізації інфраструктурних проєктів до фінансово-кредитного сприяння розвитку різних секторів підприємництва (малого, інноваційного, молодіжного, жіночого, ветеранського, на сільських і депресивних територіях тощо), страхування воєнних та інших ризиків, виступу в якості трастового фонду;

— залучення прямих інвестицій з державного, регіонального та місцевих бюджетів або у формі суто публічного інвестування в тверді та м'які проєкти розвитку місцевої інфраструктури або у вигляді консорціуму задля створення нових виробничих, транспортно-логістичних, торговельних та ін. потужностей;

— використання низки інструментів державно-приватного, публічно-приватного партнерства, концесій і т. п., реалізація яких дозволяє залучати значні обсяги інвестицій на більш строковий часовий період, відтак, втілювати в життя масштабні інфраструктурні проєкти, особливо в громадах зі специфічними умовами функціонування і розвитку, які знаходяться на шляхах міжнародного сполучення, мають регіональну значимість, значний (невикористований у повній мірі) природно-ресурсний чи економічний потенціал.

Слід вказати на те, що урядом України вже зроблено певні кроки на шляху до покращення фінансово-інвестиційних можливостей громад. Йдеться зокрема про ухвалення у 2023 р. Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення

регіонів і територій". Так, цим НПА було розширено можливості громад, зокрема в частині надання грантів населенню для створення нових суб'єктів і розвитку існуючих бізнесів; виготовлення документації і надання її фізичним та/чи юридичним особам, а також фінансування ремонту / будівництва об'єктів (інженерно-транспортної, критичної інфраструктури і житлового фонду), постраждалих від воєнних дій; здійснення певних капітальних витрат, пов'язаних зі створенням індустріальних (промислових) парків та ін.

Проте, найбільш якісним і ефективним буде підхід, за якого регіональні органи влади разом з органами місцевого самоврядування стануть найбільш активними та безпосередніми суб'єктами формування й реалізації на практиці заходів і завдань територіально-орієнтованого інвестиційно-інноваційного механізму просторового розвитку регіону. При тому, склад суб'єктів політики не обмежується лише органами влади, а передбачає залучення ширшого кола учасників.

Тоді як об'єктами регулювання стають бюджетні ресурси, приватний капітал резидентів і нерезидентів, населення, іноземні інвестиції та ресурси, умови і форми залучення, напрями використання; інституційно-організаційні та інші засади організації і здійснення інвестиційної діяльності, конкретні чинники та складові елементи перебігу інвестиційних процесів.

Беззаперечно, що в інвестиційній діяльності класично найбільш важливим і складним залишається питання залучення капіталу. Відповідно, слід розуміти: які джерела формування інвестицій є доступними, під які цілі вони найбільш оптимальні та у відповідності до яких проєктів і завдань обираються ті, чи інші напрями акумулювання ресурсу. Саме тому, визначення джерел залучення інвестицій слід диференціювати у відповідності до інвестиційного розвитку кожного зі типів громад.

Так, відносно найбільш фінансово самодостатніх громад, які характеризуються високим рівнем економічного розвитку і кращою якістю життя місцевого населення (як от, наприклад, Львівська міська територіальна громада), то їх інвестиційна привабливість апіорі вища. І це (за разом зі тим, що регіон є тиловим та на сьогодні все більш розвиненою і варіативною стає система страхування воєнних ризиків через запуск Міжнародним агентством з гарантування інвестицій механізму страхування інвестицій (у сферах фінансів, логістики і промислового виробництва) під час бойових дій у межах програми War Risk Insurance на понад 30 млн дол. США, започаткування програми (на понад 40 млн євро) надання гарантій для страхування воєнних ризиків в Україні зі Трастового фонду підтримки реконструкції та економіки України (SURE) зі спеціалізацією на інвестиційних проєктах суб'єктів малого і середнього підприємництва, зокрема в аграрній сфері та для експорту вітчизняної аграрної продукції, нові рішення уряду ЄС в частині страхування воєнних ризиків, які стосуються залучення приватних інвестицій та бізнесу до відбудови України) відкриває для них можливості в частині генерування не тільки внутрішнього приватного інвестування, нарощення обсягів і розширення програм банківського кредитування та інвестицій з боку позабанківських фінансових організацій, але й щодо активізації в залученні прямих іноземних інвестицій, вико-

ристання такого інструмента, як кредити і позики міжнародних фінансових організацій, зокрема Європейського банку реконструкції та розвитку, Світового банку, Європейського інвестиційного банку, Чорноморського банку торгівлі та розвитку, Швейцарського банку для бізнесу, OTP Bank, RWSBank та ін.

Не відкидаємо також й інструменту публічного інвестування зі залученням в таких цілях ресурсів центрального і місцевих (обласний бюджет та бюджети територіальних громад регіону) бюджетів. Навіть для м. Львова з його достатньо розвиненою інфраструктурою інвестиційні проєкти, що стосуються подальшої розбудови і модернізації загальної та соціальної інфраструктури, критично важливі і на часі і, що позитивно, реалізуються на постійній основі, що правда, з переважаючою часткою в їх структурі зовнішніх позикових ресурсів (головно — кредитів від ЄБРР).

Що стосується громад, які мають на нині високі позитивні темпи економічного зростання та в яких спостерігаються тренди до активної інвестиційної діяльності і нарощення виробничих, логістичних, торговельних та інших потужностей, то, на перший погляд, тут варто зберегти ситуацію, яка склалася. Але це не так. Регіональним й місцевим органам влади варто й надалі працювати над нарощенням і повноцінним ефективним використанням економіко-ресурсного потенціалу. Відтак, гарну інвестиційну привабливість територій можливо використати в цілях створення нових виробництв і підприємств різних видів економічної діяльності, а також технологічної модернізації в галузях місцевої економічної системи, тоді як частину бюджетного ресурсу краще розумно спрямувати (тут наголосимо, що на тлі високої активності громад з фінансово-ресурсної підтримки Українського Війська) на покращення місцевої інфраструктури з перевагою проєктам, які передбачають формування й розбудову елементів смарт-інфраструктури населених пунктів громади.

Відповідно, найбільш оптимальними джерелами формування інвестиційних ресурсів для таких стратегій стають спільні (з внутрішніми та зовнішніми (з інших громад, у т. ч. обласного центру, та з-за кордону) партнерами по бізнесу) інвестиційні проєкти, активне банківське кредитування, використання можливостей фінансового лізингу для залучення в економіку високотехнологічного обладнання, устаткування, передових технологій), створення індустріальних парків та на їх базі нових високотехнологічних виробництв. Не відкидаємо для цього типу громад й інструмент публічного інвестування, адже ефективний бізнес, навіть соціально відповідальний, у першу чергу орієнтується на комерційні проєкти, а не на суспільну проблематику. Крім того, часто виникає конфлікт інтересів бізнесу і громади, відповідно, за рахунок публічних інвестицій органи місцевого самоврядування можуть коригувати ситуацію в бік підтримки процесів соціального розвитку, покращення загальної і соціальної інфраструктури громад та територій.

Зовсім інша ситуація з проблемними громадами. Тут низький рівень розвитку підприємництва та економіки на загал, критично обмежені (дотаційні) бюджетні можливості, відповідно, інвестиційна привабливість територій критично слабка. Відтак, вести мову про приватні капітальні інвестиції чи значне банківське кредитуван-

ня тут не доводиться. Саме тому, на перший план виходять завдання створення інфраструктури (дорожньо-транспортної, соціальної, побутової і т. п.) заради збереження людського потенціалу, а також можливостей для розвитку мікро— і малої приватної підприємницької ініціативи з боку місцевого населення.

Для цього типу громад базисним стає публічне інвестування у всіх можливих його проявах зі залученням інвестиційних ресурсів з усіх доступних джерел. У разі можливостей залучення коштів з центрального та обласного бюджетів, ними слід активно користатися. В іншому разі слід шукати альтернативи у вигляді спільної реалізації проєктів у межах програм міжмуниципального співробітництва, створювати револьверні фонди (в які акумулюються кошти з різних джерел і після реалізації одного проєкту і їх повернення, вони спрямовуються на фінансування наступних проєктів), започатковувати інші типи фондів фінансово-інвестиційної підтримки для скерування в них ресурсів меценатів, бізнесу, населення, громадських організацій, міжнародних партнерів тощо з подальшим використанням на суспільно значимі цілі, здійснювати місцеві позики та заповнення.

Схожою є ситуація в гірських громадах Львівської області. Розуміння всього спектру та критичності проблематики їх функціонування й розвитку привело до ухвалення ще у 1995 р. Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні"; у 2003 р. Україна доєдналася до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат, учасниками якої є були країни ЦСЄ (Чехія, Угорщина, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина); у 2019 р. було ухвалено урядову Державну програму розвитку регіону українських Карпат на 2020—2022 роки зі заходами за наступними напрямками: формування конкурентної економіки гірських територій; скасування інфраструктурних обмежень, розбудова просторово збалансованої дорожньої, виробничої та соціальної інфраструктури; розвиток туристичного потенціалу і безпека територій; екологічна безпека та природоохоронні заходи.

Реалізація цієї програми мала низку позитивних наслідків, однак їх масштаб залишився критично малим, а більшість позитивних зрушень, у т. ч. зі залученням інвестицій, стосувалися здебільшого виключного приватного інвестування. Утім, більшість гірських територій Львівської області на сьогодні залишаються депресивними з проблемами депопуляції, високої зовнішньої міграції населення, низького рівня розвитку інфраструктури, у т. ч. базової, слабкого економічного розвитку.

Саме тому, серед пріоритетних джерел залучення інвестицій тут вбачаються ресурси Державного фонду регіонального розвитку (гірські території традиційно вважаються пріоритетними у межах програм і проєктів фонду), гранти (як вітчизняні, так і міжнародні зі спеціалізацією на подоланні / упередженні негативних наслідків стихійних лих і екологічних проблем, збереженні природи, історико-культурної спадщини, народних традицій і ремесел і т. п.), проєкти публічного інвестування.

За разом не відхиляємо й потенціал приватного інвестування, тим більше, що прикладів реалізації в українських Карпатах (Буковель, Славське, Східниця, Трускавець, Моршин та ін.) успішних, у т. ч. масштабних, проєктів, зокрема в сферах туризму, відпочинку, до-

звілля і розваг, розміщування й організації харчування, будівництва, торгівлі та споживчих послуг, можна налічити достатньо багато.

Властивою є специфіка функціонування, розвитку, а, відтак, ідентифікації чинників відновлення зі застосуванням потенціалу інвестування, прикордонних та/чи віддалених громад Львівської області. Для більшості з них характерні такі слабкі місця, як низький рівень ділової та економічної активності, мала чисельність суб'єктів господарювання, обмеженість вільних робочих місць на тлі дефіциту кваліфікованих кадрів; тінізація ринку праці, нерозвиненість системи об'єктів сервісу, відсутність туристично-інформаційних центрів, наявність несанкціонованих сміттєзвалищ та проблеми екологічної безпеки територій, низький рівень обладнання житлового фонду у сільській місцевості водопроводом і каналізуванням, незадовільна якість доріг у віддалених населених пунктах та ін.

З іншої сторони, значна частина громад цієї групи має гарний транспортно-логістичний потенціал, оскільки знаходиться або на прикордонні або поруч сусідніх областей на магістральних (автомобільних, залізничних) шляхах державного та міжнародного значення. Відповідно, інвестиційні проекти у цих громадах цілковито доречно пов'язувати з реалізацією потенціалу транскордонної і міжмуніципальної співпраці, а також розвитком логістично-транспортної інфраструктури.

У таких цілях актуальними стають: міжнародна технічна фінансова допомога, співробітництво у межах інтеграції транспортно-логістичної системи України до ЄС, залучення коштів партнерів по співпраці (міжмуніципальній і транскордонній), формування в цих та інших цілях так званих бюджетів участі і т. д.

Окрім того, слід розуміти, що у віддалених громадах традиційно слабкими місцями залишаються й погана якість доріг і нерозвиненість об'єктів придорожнього сервісу, слабкість соціальної інфраструктури. Відтак, актуальним стає питання активізації проєктів і програм публічного інвестування у створення нових інфраструктурних об'єктів та модернізацію існуючих. Урешті-решт, слід розглядати й таку альтернативу, як місцеві гарантії і позики, що можуть залучатися на цілі покращення міської інфраструктури, зростання енергоефективності та ресурсоощадності, подолання екологічних проблем і т. д.

ВИСНОВКИ ІЗ ЦЬОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ДАЛЬШІ ПЕРСПЕКТИВИ В ЦЬОМУ НАПРЯМКУ

Регіональна інвестиційна політика слугує дієвим й ефективним інструментом досягнення структурно збалансованого просторового регіонального розвитку. Однак, в таких цілях вона має реалізуватися на базі відповідного територіально-орієнтованого інвестиційно-інноваційного механізму та з дотриманням низки принципів: надання переваги інноваційним практикам регулювання; формування цілісного інвестиційно-інноваційного механізму; доповнення традиційних джерел інноваційними формами та засобами залучення інвестиційного ресурсу; включення до критеріїв обрання проєктів базової умови їх інноваційності та технологічності; надання переваги інвестиційним проєктам, спря-

мованим на створення / модернізацію об'єктів інноваційної інфраструктури та активізацію територіально-орієнтованих чинників зростання територій і громад.

Елементами територіально-орієнтованого інвестиційно-інноваційного механізму просторового розвитку регіону слугують суб'єкти політики та об'єкти регулювання, складові стратегічно-управлінського, оперативного-тактичного і моніторингово-контролюючого блоків, що дозволяють ідентифікувати та забезпечити інвестиційний ресурс з оптимальних джерел його формування, спрямувати у чітко визначені об'єкти інвестування та досягти більшої реалізації потенціалу громад сталого розвитку і зростання, а також відновлення та активізації процесів соціально-економічного поступу проблемних, гірських і віддалених громад.

Перспективним напрямом подальших досліджень у цій сфері є удосконалення методики аналізування якості регіональної політики формування в регіоні інтегрованого інвестиційного клімату.

Література:

1. Бойко Р. В. Облік і аудит інвестицій (на прикладі підприємств молокопереробної промисловості Західного регіону України): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.06.04. Львів, 2005. 19 с.
2. Залунін В. Ф., Левчинський Д. Л. Теоретичні і методичні основи управління інвестиційним процесом у будівництві. Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка. 2013. Вип. 3 (40). С. 31—35.
3. Ковтун Н. Теоретичні засади інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності: співвідношення основних понять та категорій. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Економіка. 2008. № 101. С. 25—29.
4. Криклива М. О. Методи оцінки ефективності інвестицій в сучасних умовах ведення бізнесу. Молодий вчений. 2019. № 1 (65). С. 216—218.
5. Мороз О. С. Розвиток інвестиційної діяльності в Україні в умовах економічної кризи 2020 року. Економічний простір. 2020. № 154. С. 46—50.
6. Нестерова С. В. Методи оцінки ефективності інвестицій: сутність та характеристики. Економіка і суспільство. 2018. № 19. С. 1105—1110.
7. Різник Д. В. Інвестиційна діяльність в Україні після повномасштабного вторгнення в Україну. Економіка та суспільство. 2023. № 48. С. 2524—2572.
8. Стецюк П. А., Корсаков Д. О. Методичні особливості аналізу альтернативних інвестиційних проєктів. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 4 (30). С. 14—21.
9. Уразалієв Р. М., Васильців Т. Г. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21 (2). С. 153—158.
10. Хопчан В. М. Проблема методології аналізу інвестиційних рішень та визначення критеріїв ефективності інвестицій. Ефективна економіка. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6002>.
11. Boiko R., Martsenyuk R., Protsykevych A. Assessment of the investment environment of the region and policy instruments for the implementation of its investment potential in wartime. Baltic Journal of Economic Studies. 2024. № 10, 5. P. 390.

12. Dmytryk O., Vasylytsiv T., Mulska O., Lupak R., Kunytska-Iliash M., Dubyna M. Financial and economic security and development of priority sectors of the national economy Ukraine: casual nexus empirical. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 2024. № 4 (57). P. 301—316.

13. Lupak R., Mizyuk B., Zaychenko V., Kunytska-Iliash M., Vasylytsiv T. Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. Agricultural and Resource Economics. 2022. № 8 (1). P. 70—88.

14. Rushchyshyn N., Mulska O., Nikolchuk Yu., Rushchyshyn M., Vasylytsiv T. The impact of banking sector development on economic growth: Comparative analysis of Ukraine and some EU countries. Investment Management and Financial Innovations. 2021. № 18 (2). P. 193—208.

15. Shtets T., Lupak R., Vasylytsiv T. General aspects of state policy for the digital transformation of the national economy. International Independent Scientific Journal. 2020. Вип. 20-2. С. 14—19.

16. Vasylytsiv T. H., Lupak R. L. Strategic priorities of state structural policy of import substitution in Ukraine. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 1. С. 52—60.

References:

1. Boyko, R. V. (2005), "Accounting and audit of investments (on the example of enterprises of the milk processing industry of the Western region of Ukraine)", Ph.D. Thesis, Accounting, analysis and audit, Lviv University of Trade and Economics, Lviv, Ukraine.

2. Zalunin, V. F. and Levchynskiy, D. L. (2013), "Theoretical and methodical foundations of investment process management in construction", Naukovyi visnyk Uzhgorodskogo universytetu: Seriya: Ekonomika, Vol. 3 (40), pp. 31—35.

3. Kovtun, N. (2008), "Theoretical foundations of the investment process and investment activity: correlation of basic concepts and categories", Vianyky Kyivskogo natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya: Ekonomika, Vol. 101, pp. 25—29.

4. Kryklyva, M. O. (2019), "Methods of assessing the effectiveness of investments in modern business conditions", Molodyi vchenyi, vol. 1 (65), pp. 216—218.

5. Moroz, O. S. (2020), "Development of investment activity in Ukraine in the conditions of the economic crisis", Ekonomichnyi prostir, Vol. 154, pp. 46—50.

6. Nesterova, S. V. (2018), "Methods of evaluating the effectiveness of investments: essence and characteristics", Ekonomika I suspilstvo, Vol. 19, pp. 1105—1110.

7. Riznyk, D. V. (2023), "Investment activity in Ukraine after the full-scale invasion of Ukraine", Ekonomika I suspilstvo, Vol. 48, pp. 2524—2572.

8. Stetsyuk, P. A. and Korsakov, D. O. (2019), "Methodological features of the analysis of alternative investment projects", Ekonomika. Menedzhment. Biznes, Vol. 4 (30), pp. 14—21.

9. Urazaliyev, R. M. and Vasylytsiv, T. G. (2011), "Generalization of the conceptual foundations of economic security of the enterprise". Naukovyi visnyk Natsionalnogo lisotekhnichnogo universytetu Ukrainy, Vol. 21 (2), pp. 153—158.

10. Hopchan, V. M. (2017), "The problem of the methodology of analysis of investment decisions and the determination of investment efficiency criteria", Efektyvna ekonomika, [Online], Vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6002> (Accessed 25 March 2025).

11. Boiko, R., Martsenyuk, R. and Protsykevych, A. (2024), "Assessment of the investment environment of the region and policy instruments for the implementation of its investment potential in wartime", Baltic Journal of Economic Studies. Vol. 10, 5, pp. 390.

12. Dmytryk, O., Vasylytsiv, T., Mulska, O., Lupak, R., Kunytska-Iliash, M. and Dubyna, M. (2024), "Financial and economic security and development of priority sectors of the national economy Ukraine: casual nexus empirical", Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, Vol. 4 (57), pp. 301—316.

13. Lupak, R., Mizyuk, B., Zaychenko, V., Kunytska-Iliash, M. and Vasylytsiv, T. (2022), "Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy", Agricultural and Resource Economics, Vol. 8 (1), pp. 70—88.

14. Rushchyshyn, N., Mulska, O., Nikolchuk, Yu., Rushchyshyn, M. and Vasylytsiv, T. (2021), "The impact of banking sector development on economic growth: Comparative analysis of Ukraine and some EU countries", Investment Management and Financial Innovations, Vol. 18 (2), pp. 193—208.

15. Shtets, T., Lupak, R. and Vasylytsiv, T. (2020), "General aspects of state policy for the digital transformation of the national economy", International Independent Scientific Journal, Vol. 20-2, pp. 14—19.

16. Vasylytsiv, T. H. and Lupak, R. L. (2016), "Strategic priorities of state structural policy of import substitution in Ukraine", Aktualni problemy ekonomiky, Vol. 1, pp. 52—60.

Стаття надійшла до редакції 31.03.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663